1 juni 2020

Heide vertelt!

Eerst volksspelen, dan kermis!

Volksspelen in Heide

In 1934 maakte ik voor het eerst kennis met de volksspelen in Heide, die werden ingericht door 4 neringdoeners. De deelnemers waren gewoonlijk zo'n 6-tal mensen uit de Bezemheide (Bessemhei). Een zeer bekend koppel was "Lies van den Bakes" gehuwd met "Jakke Prim". Het waren 2 gezellige mensen, die graag een pintje lustte. Bovendien was Lies nogal "heel" mollig. Bij "Het Nieuw hotel" in de Canadezenlaan stond aan de overkant een zinken bad, vol met water. Op het terras van dat hotel stonden 3 treden hoog 2 tafeltjes met lege bierflesjes erop. Uit het bad moesten de deelnemers water in de mond nemen en zo het hun toegewezen flesje vullen. Wie het eerst zijn flesje vol had, had gewonnen. Welke prijs de winnaar kreeg, weet ik niet. Daarnaast stond bij het café van de Fleurk (café Sport) ook een bad vol water, waarin een grote ajuin dreef.

De deelnemers moesten eerst door een biervat zonder bodem kruipen, naar de ajuin happen en hem heel of een deel ervan in de mond meenemen en het op het hem toegewezen bord leggen. Wie daar de meeste stukken had of het grootste deel, was gewonnen. Maar Lies had een heel groot probleem; zij geraakte niet door de ton. Met vat en al deed ze toch mee. Of er toen gelachen werd door het publiek moet u zich niet afvragen! Zij is er blijkbaar toch in geslaagd zich van het vat te bevrijden; dat moest wel, want er waren nog kandidaten na haar. Een 3de wedstrijd greep plaats aan café Verwilgen. (Hotel de la gare). Hier moest men blind eieren slaan: 10 uitgeblazen kippeneieren hingen geregen aan een dun touw, met ± 20 cm afstand tussen elk ei. De speler werd geblinddoekt en kreeg een wandelstok in de hand. Met het handvat moest men trachten zoveel mogelijk eieren stuk te slaan. Natuurlijk werd er meestal meer naast dan op de eieren geklopt. Als 4de en laatste spel was er het "paalklimmen": bij het café Het Kapelleke" stond een ronde, gladde paal van ± 10 cm doormeter en ± 7 meter hoog opgesteld en helemaal met groene zeep ingesmeerd. Aan de top hing een kleine hesp voor de winnaar. De tijd was voor iedere wedstrijd beperkt. De deelnemers smeerden hun handen en knieën in met zand, maar ik kan me niet herinneren, dat iemand er ooit de hesp afgehaald heeft. De deelnemers werden ook regelmatig gelaafd met bier en dat bevorderde hun handigheid niet, maar wel het plezier van de toeschouwers…

(foto van een bierfles van de Kalmthoutse Brouwerij Beyers van vorige eeuw)

Eerste kermis in Heide

Na de Volksspelen, die op de eerste zondag van mei plaatsgrepen, veranderden de neringdoeners van idee. Er zou een kermis in de plaats komen. De keuze voor een geschikte plek viel op een plein, gelegen Withoeflei, Heidestatiestraat en Statielei. Hier lag een onverzorgd grasveld. Naast de overweg stond er toen nog een woning, dit was zo op verschillende plaatsen langs de "route" spoorweg. In de volksmond werden zij "roethuis" genoemd. Hierin woonden mensen die een beroep bij de spoorwegen uitoefenden, zoals bareeldraaiers, baanwerkers enz. In het roethuis van Heide woonde Polleke Van Eeckelen (bareeldraaier in Mariaburg). En zo stond hier dan in 1936, op de eerste zondag in mei, de eerste kermis. Er stond een kraam, waar speelgoed verkocht werd, en een "smoutebollen" kraam. Daarnaast stond er nog een kindermolen met fiets, auto, boot, paardje e.a. en tot slot een eenvoudige "kriebelenbuik", die manueel bewogen werd. Al deze nieuwe toestellen brachten toch heel wat kijklustigen op de been, vooral ouders met kinderen. Naast

"de Kroon" lag er nog een groot grasveld. Daar werd iets opgebouwd dat veel volk zou trekken, nl. een danstent. Dat hoorde zo, want overal in de buurt stond er op de kermis telkens een danstent. Aan beide zijden van de tent was de wand aan de binnenkant volledig met spiegels bedekt. Daarvoor stonden links en rechts een rij tafeltjes met telkens 4 stoelen. Achterin stond een orgel, welke voor dansmuziek zorgde en daarnaast bevond zich de toog waar de dorstige zich konden laven. In het midden van de tent was een grote ruimte voorzien met een spiegelgladde vloer. Natuurlijk dat de terrassen van "Hotel de la Gare" en "De Kroon" ook vol zaten, want die genoten mee van de muziek. Bij de Fleurk, op de andere hoek van de Withoeflei zaten ook mensen, zoals de ouders waarvan de kinderen op het "moleke" zaten. Uit dat "moleke" kwam ook een zeurend muziekje, maar de klanken uit de danstent overheersten alles. Tot in 1939 stond de kermis hier, toen werd het oorlog… Maar, vanaf mei 1945 kwam de kermis terug; nu staat ze op het Heidestatieplein en is ze veel groter geworden.
In dit Coronajaar echter geen kermis, hopelijk moet we geen 4 jaar wachten zoals in de oorlog!

Eerste apotheek in Heide

14 januari 1952 een datum die jullie beste lezers niets zal zeggen, maar op die dag deed ik voor het eerst de deur open van mijn apotheek in de Leopoldstraat 3 in Heide. De dag voordien viel er wel 20cm sneeuw. Door een stevige zon werd de sneeuw vlug omgetoverd tot een witte pap, waardoor af en toe een auto of een fiets sporen trok. 's Nachts had het gevroren tot -7° of -8°. Dus die ochtend van de opening spekgladde wegen. Wat zou die dag brengen? Om 10 uur bracht André Van den Langenbergh, de plaatselijke bloemist, een 20-tal Azalea's. Pas om 11 uur stapte mijn eerste klant binnen. Oef, dus toch een moedige! Deze dame was de schoondochter van vader Van Eeckelen, die grafdelver was voor de parochies Heide en Kalmthout. Al lachend wordt er wel eens gezegd: "wie een put graaft voor een ander, valt er zelf in". Voor hem is dat zeker niet het geval geweest, want hij bereikte de gezegende leeftijd van 95 jaar. Het was een specifieke figuur in de Bezemheide: een grote witte Leopold II baard sierde zijn kin en op zijn zilvergrijze haardos- stond steevast een schippersklakske. In het najaar was hij steeds druk doende met het eikels rapen langsheen de Kapellensteenweg. Varkens lusten dat graag en worden er lekker dik van. Op de buiten hadden toen veel mensen naast hun moestuin ook dieren: een geit om te melken, een varken dat geslacht werd als het zwaar genoeg woog, kippen voor vlees en eieren, konijnen voor vlees, enz. De mensen hadden toen geen GFT-vat nodig, want alle etensafval en -resten gingen naar de dieren. Vader Van Eeckelen had niet alleen met de dood te maken hij zorgde ook nog voor het Leven: hij slaagde er nl. in om na elkaar 7 zonen te verwekken. Zijn jongste zoon heette Polleke. Omdat dit zo bijzonder is, is het gebruikelijk dat de koning peter werd. Vandaar zijn naam Leopold naar zijn peter Leopold II. Bij het 7de meisje op rij werd de koningin meter.
Zo begon mijn eerste dag in de apotheek!

Jan Frans Van Eeckelen (1859 - 1951)

(bijdrage van Louis Verpraet, foto uit het boek "Kalmthout te kijk" van Ronny Neys. Daar lezen we: J.F. Van Eeckelen hield er herberg "In de Drij Boompjes" (nvdr. recht tegenover het Blauw huis of destijds herberg Den Belgische Herder en later Blue Boy) en was gedurende meer dan vijftig jaar als grafdelver-timmerman een authentieke figuur in Kalmthout. Over deze man die Louis Verpraet "Polleke" noemt moet het gaan. Zijn zevende zoon "Polleke" heb ik nog wel gekend, ook hij is oud geworden, hij woonde in de Wipstraat. Hij leek sterk op zijn vader, droeg ook steeds dat schipperklakje en rookte pijp. Als mijn geheugen met niet in de steek laat was hij de vader van Jef Van Eeckelen (1924-2001), jarenlang de man van de "beeldjes Arboranda" (zie afbeelding hiernaast) en destijds de voorzitter van Harmonie Vlijt en Eendracht)

Ward Vercraeye schrijft vanuit Groot Bijgaarden!

Proficiat en dank voor uw initiatief. Ik denk dat veel inwoners en zeker oud-inwoners van Heide met veel genoegen uw publicaties lezen. Bewijs daarvan zijn de reacties op de artikels. Graag stuur ik je hierbij enkele foto's uit de tijd dat ook ik nog jong was. Misschien vindt U, of anderen, ze wel interessant. Ward Vercraeye (broer van Anna, die samen met Mr. Roeyen, 's nachts het dynamiet uit de toren haalde.)

Foto 1

foto 2

foto 3

Foto 4

foto 5

foto 6

Foto 1: klas van meester Overlaet, waarschijnlijk eerste helft van schooljaar 1943. 1ste rij rechts: 1ste studiejaar, middelste en linkse rij: 2de studiejaar, in de meisjesschool.
Foto 2: klas van meester Overlaet, waarschijnlijk 2de helft van schooljaar 1943, in de toren.
Foto 3: Meester Overlaet en zijn klas in 1947, voor de houten barak waarvan sprake in een vorig artikel.
Foto 4: Van dergelijke ronde barakken stonden er 3 of 4 op de jongensspeelplaats in Heide. Waar deze barak stond dat weet ik niet.
Foto 5: Bedeling van soep van Winterhulp in 1943. (Deze keer was het linzensoep met enkele onbepaalde schijfjes vlees in. Sommige dingen blijven lang in het geheugen!)
Foto 6: Klas van meester Gommeren in 1947 met zijn leerlingen van het 5de studiejaar.
P.S. In 1943 zat ik in de klas bij meester Overlaet (1ste en 2de leerjaar) in het 2de. In 1944 en 1945 bij meester Janssen (3de en 4de) en in 1946 en 1947 bij meester Gommeren (5de en 6de). Alle drie hadden hun klas in de houten barak die dus toen al dienst deed als school, en niet vanaf 1947 zoals vermeld in Heide Vertelt van 21 mei.

Sport: "Tour de France" in 1973 door Kalmthout!

In 1973 ging de eerste etappe van de Ronde Van Frankrijk van Rotterdam naar Sint Niklaas. Die dag, 1 juli 1973, kort na de middag stroomden de Kalmthoutse straten vol volk. Vanuit de Verbindingsweg reden de renners via de Kastanjedreef en de Korte Heuvelstraat naar de Putsesteenweg. Met een aantal kajotters hadden wij ons opgegeven om signaalgever te zijn voor de reclamestoet. Deze mocht niet door de Kalmthoutse Heide rijden en moest een omleiding volgen via de Huybergsebaan naar het Noordeind, Dorpstraat, Statiestraat om zo op den Heuvel vanaf de Korte Heuvelstraat het parcours verder volgen. Als de reclamestoet daar voorbij was fietsten wij vlug naar de Putsesteenweg. Het was daar een drukte van jewelste, een zee van volk. We konden toch nog

aan de parking van de Heide geraken (daar waren immers drie cafés waar we onze dorst konden laven) om ons daar tussen de mensenzee een goede plaats te zoeken. Het was nu wachten op de renners. De Franse gendarmen moesten met hun motors en hangende voeten werkelijk een weg banen door de mensenmassa. Na een uurtje wachten was het zo ver.

Rodania……rodania…… rodania, ze zijn op komst! De euforie werd pas groot toen Nieuwmoerenaar Ludo Delcroix als eerste uit de bocht van de Korte Heuvelstraat kwam en alleen de Putsesteenweg opdraaide. Hij had enkele honderden meters voorsprong op het peloton. Dit tot in Sint Niklaas volhouden lukte natuurlijk niet, het draaide in de Wase stad uit op een spurt, de Fransman José Catieau van de BIC-ploeg won voor Herman Van Springel. Herman mocht die dag wel de gele trui aantrekken. Als de renners gepasseerd waren was het echt feest in Kalmthout, het gerstenat vloeide rijkelijk tot laat op de avond. Tot op de dag van vandaag was dit de eerste en enigste maal dat de “Tour de France” Kalmthout doorkruiste!

(eigen bijdrage)

Sraatnamen: Victorine Van Mechelenlaan

De Kalmthoutse straatnamen dragen in heel wat gevallen een geschiedenis met zich mee. Vandaag belichten we de Victorine Van Mechelenlaan, een zijstraat van de Withoeflei die via wandel- en fietswegeltjes ook verbinding geeft met het Willy Vandersteenplein.

Victorine Van Mechelen (echtgenote Bol) was het eerste vrouwelijke gemeenteraadslid in Kalmthout. Zij kwam in dienst op 1 maart 1928 en bleef in functie tot 1932.In 1932 werd ze lid van de Commissie van Openbare Onderstand (COO voorloper van het OCMW). Deze functie bleef ze tot 1946 uitoefenen.

Dat uitgerekend in deze straat aan sociale woningbouw werd gedaan doet haar naam alle eer aan.

(eigen bijdrage: bron Geschiedenis van Kalmthout, Jean Bastiaensen)

Eddy De Bock vond dit voor jullie!

Ik verveel me echt niet thuis maar ik zou willen weten waarom er in een zak van 1 kg rijst van Aldi 2.927 rijstkorrels inzitten en van Carrefour 3.144?

Den brouwer is 100 jaar oud!

De oudste man van onze gemeente, het is brouwer Pierre Cassimon. Hij werd op 26 mei, 100 jaar oud. Pierre is een zeer bekend figuur. Hij is een geboren en getogen Kalmthoutenaar, zoon van de Kalmthoutse brouwerij De Kroon. Al vanaf zijn jeugdjaren werd hij klaargestoomd om deze brouwerij over te nemen. Al vroeg leerde hij de kneepjes van het vak en de "commerce". Ook wekelijkse café-ronden hoorden daar bij. Het was nog de tijd van een "tournée générale" als een brouwer in een café binnenkwam. Al vroeg werd Pierre weduwnaar (1981) en bleef hij achter met twee kinderen, elf en twaalf jaar oud. Ondertussen is het zelf brouwen van bier en limonade ver verleden tijd en is de zaak omgebouwd tot een drankencentrale. Van de brouwerij, die naar schatting ongeveer 400 jaar oud is, is er nog heel wat materiaal goed bewaard. Ter gelegenheid van zijn 100ste verjaardag ging de burgemeester op bezoek met een foto van het Belgische koningspaar en een Koninklijke medaille. Door de corona-crisis moest het feest in mineur gevierd worden.

(foto: burgemeester Lukas Jacobs)

Grondwater blijft zakken!

We komen regelmatig op de parking aan de Vroente en ons oog valt dan ook steeds op de meter die de diepte van het grondwater aangeeft. Zo ook op donderdag 28 mei. Wij merkten dat de meter ondertussen in het rood is gegaan. Dit wil zeggen dat we op het punt waar de meter is geïnstalleerd al 1m65 moeten graven om grondwater te ontdekken. Volledigheidshalve moeten we wel vermelden dat het punt waar gemeten wordt één van de hoogste punten in Kalmthout is; de landrug, scheiding van de toevoer van het water naar de Maas of naar de Schelde. Toch is dit bij het begin van de zomer geen positief nieuws. Ook tijdens de verschillende weerberichten waarschuwen onze weermannen en –vrouwen voor deze benarde situatie en doen telkens een oproep om geen drinkwater te verspillen. Een mooie zonnige lente fleurt de corona-tijden wat op maar gelijktijdig mogen we het signaal van een nijpend watertekort niet negeren!

Heide vertelt is een tijdelijke uitgave

Redactie: Louis van den Buijs
vandenbuijslouis@gmail.com
0477/22.24.81

Eerder verschenen krantjes kan je downloaden via www.binkalmthout.be